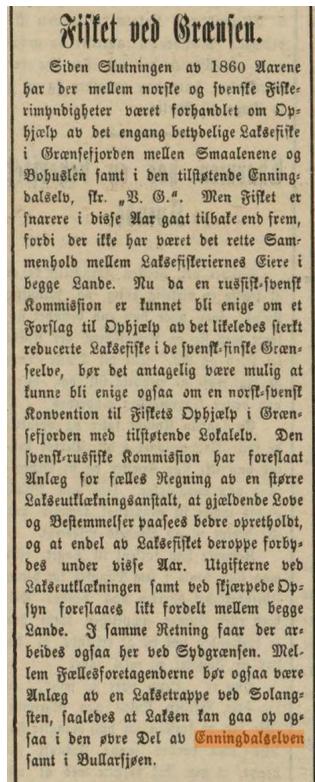

Forvaltningen av Berbylaksen - historisk

Skrevet av Rune Andersen

tirsdag 26. april 2016 16:43 - Sist oppdatert tirsdag 26. april 2016 19:30

Utklipp hovedsaklig fra Halden Arbeiderblad. Kilde: nb.no

Fritt "oversatt"

Fisket ved grensen

Siden slutten av 1860 årene har det mellom norske og svenske Fisrerimndigheter vært forhandlet om Øphjælp av det engang betydelige Laksefiske i Grænsefjorden med tilstøtende Västalelv, se „B. G.“. Men Fisket er snarere i disse Åar gått tilbake end frem, fordi der ikke har vært det rette Sammenhold mellom Laksefiskerierenes Gjere i begge Lande. Nu da en russisk-svensk Kommission er funnet bli enige om et Forslag til Øphjælp av det likeledes sterkt reduserte Laksefiske i de svenskeste Grænsefjorden, bør det antagelig være mulig at funne bli enige også om en norsk-svensk Konvention til Fiskenes Øphjælp i Grænsefjorden med tilstøtende Västalelv. Den svensk-russiske Kommission har foretaat Anlag for fælles Regning av en førre Lakseutflækningssamtalt, av gjeldende Love og Bestemmelser påaases bedre opretholdt, og at endel av Laksefisket deroppe forbudtes under viisje Åar. Utgifterne ved Lakseutflækningen samt ved skjærpede Øphytter forslaaas litt fordelt mellom begge Lande. I samme Retning faar der arbeides også her ved Sydgrensen. Mellom Fællesforetagenderne bør også være Anlag av en Laksetrappe ved Solangsten, saaledes at Laksen kan gaa op også i den øvre Del av Enningdalselven samt i Bullarfjorden.

Forvaltningen av Berbylaksen - historisk

Skrevet av Rune Andersen

tirsdag 26. april 2016 16:43 - Sist oppdatert tirsdag 26. april 2016 19:30

15 juni 1949:

Uenighet om laksefisket i Berbyelva

Fylkestinget skal uttale seg om hvorvidt de nye bestemmelser for fisket i Iddefjord skal gjøres gjeldende i elva

For **Berbyelva** gjelder nå etter kongelig resolusjon av 18. januar 1940 lakselovens vanlige regler med den forskjell at årsfredningen varer fra og med 1. august til og med 31. mars. Landbruksdepartementet har 18. mars i år anmodet om at spørsmålet om å bringe fiskereglene for Berbyelva i samsvar med de nye regler for fisket i Iddefjord og Svinnesund må bli forelagt Idd og Marker fiskeristyre og fylkestinget (eventuelt fylkesutvalget) til uttalelse.

Fiskeristyret har behandlet sak, og der delte man seg i et flertall og et mindretall. Flertallet, 3 stemmer, uttaler at det absolutt er nødvendig med skjerpede fredningsbestemmelser for laks- og sjørørtfisket i Iddefjorden. Man henstiller til departementet om at de lempninger i fredningsbestemmelserne som de nye fiskereglene gjør gjeldende for den indre helt norske del av Iddefjorden, snarest mulig oppheves, og

sin mening til kjenne i et skriv til fiskeristyret hvor man erklærer seg fornøyd med at fredningsbestemmelserne i Iddefjorden er blitt skjerpet. Laksebestanden har vært på retur i de siste årene, heter det. De nye bestemmelser for den indre helt norske delen av fjorden finner man imidlertid ikke tilfredsstillende idet det her slappes av på de tidligere fredningsbestemmelserne. Ukefredningen blir $1\frac{1}{2}$ døgn mot tidligere 3 døgn, årsfredningen 6 måneder mot tidligere 8, og mens det tidligere bare var tillatt å fiske laks på $\frac{1}{4}$ av fjordens bredde på hver side av denne, vil det nå være hove til å fiske over hele den 500 meter brede fjorden unntatt ei renne på i alt 50 meter. Laksen er lettest å fange i den grunne fjorden, heter det, og grunneierne klager over at de i de siste årene ikke har fanget mere laks i den øvre delen av Berbyelva enn at det hele har gått til dekning av utgiftene til redskap.

4 mai 1950:

Forvaltningen av Berbylaksen - historisk

Skrevet av Rune Andersen

tirsdag 26. april 2016 16:43 - Sist oppdatert tirsdag 26. april 2016 19:30

Forvaltningen av Berbylaksen - historisk

Skrevet av Rune Andersen

tirsdag 26. april 2016 16:43 - Sist oppdatert tirsdag 26. april 2016 19:30

Bør Iddefjordlaksen totalfredes?

Skralt utbytte av fisket i fjorden i sommer

Laksefisket i Iddefjorden har vært skralt i år, forteller toller Haugli ved Arbakke tollstasjon. Det var en del fangst i begynnelsen av sesongen, men sia er det blitt mindre av den. Den laksen som har vært å få har heller ikke vært av noen størrelse. Nå går det mot slutten av sesongen og en kan ikke regne med større fisking lenger. Gamle folk sier at det var mye klarvær tidlig på sommeren og da skal ikke laksen være så villig til å gå opp. Lenger ut på sommeren kom gråværet, men da skulle det være i seineste laget.

Det er de samme som er ute etter fisken hvert år både på svensk og norsk side. Noen uregelmessigheter har det ikke

10. juli 1956.

Godt laksefiske i Iddefjorden

Nils Hansen tok en laks på 16 kilo forleden dag

— Laksefisket i den indre delen av Iddefjorden har vært bedre i år enn tidligere, sier oppsynsmann Einar Brynildsen på Arbakke. Det er ikke så mange norske i sving, men de som holder på er godt fornøyd. Nils Hansen tok således en laks på seksten kilo forleden dag. Det er den største fangsten på norsk side på mange år. Alt fisket foregår med garn.

— Hvordan er det i Berbyelva?

— Det vet jeg ikke. Der er det Golden som har enerett.

10. juni 1957

Ny «rekekrig» om Iddefjordlaksen

Oppfordring om svensk-norsk samarbeid før laksen forsvinner

I Sarpsborg Arbeiderblad skriver ordfører Johan Jensen fra Idd opp spørsmålet om å få en felles norsk-svensk ordning for fisket etter laks og sjøsret i Iddefjorden. Dette fisket var i sin tid ingen liten sak. Fisket spilte faktisk en viss rolle i bygdenes næringssliv, både på norsk og svensk side.

I gytteiden økte laksen inn i den lange Iddefjorden, forbi Halden og opp mot Berbyelva, hvor den tar Berbyelva fatt mot den svenska Bullaren, hvor den har sine gyteplasser.

Dette fisket har i årene løp blitt dårligere og dårligere, år for år. Og det er ikke laksens eller sjøsretens skyld. Den har nok, naturen tro, sine gamle gyteplasser i friskt minne, og forsker å nå dem, nå som før. Men først blir den mistt av luta og avfallen fra Saugbrugs anlegg. Til sine grunn

tider er det rene kloakkden mester. Og hverken laks eller sjøret trives i kloakkvann. Det er nok en av hovedårsakene til at fisket i Iddefjorden er dabbet uhyggelig mye av de siste årene. Men merkelig nok er det ennå en del hardier fisk som troesser Kloakkene og kommer seg inn i Iddefjorden og opp Berbyelva. Den er hardier enn vi, både på svensk og norsk side. Si etterslaktet at den nå har ført til en temmelig bitter grensesfeide mellom ellers temmelig vennligsnemde broderfolk. Og det var vel grunnen til at ordfører Jensen i Idd fant det forutvist å ta saken opp i fylkesrådet for å forsøke å finne fram til en ordning som etter kan skape fred og fordragelighet på begge sider av fjorden.

Ordfører Jensen pekte på at den sparsomme laksesstrømmen som nå tross alle vansker greter å ta seg inn i fjorden, blir uforståelig med holdmessig hard beskatt på

16. juni 1960

bestemmelser på norsk og svensk side. Mens svenskerne kan bruke sin temmelig hensynsfull fakt

på det ede vilt allerede 1. mars, må nordmennene på sin side av fjorden vente helt til 15. april før de kan sette sine laksegarn. Og svenske unner seg ikke for å sette sine garn stikk i strid med bestemmelserne om mosestanden fra grensen, sier de norske iddefjordingerne. Underforstått: de tjuefisker ikke att på.

Men svensken blir ikke svak

skildig. Han har Strømsstad Tidning rykket ut med «emot hog»:

og påstår at det er nordmennene

som brannskatter laksebestanden

verst, ved sitt hensynsleste fiske i

Berbyelva. «Som det nå er, er det

en og annen som kommer forbi,

men det er sannsynlig ikke på

grunn av nordmennenes spesielle

vervhjelte nordmennenes tjuefisker

etter lakset i Berbyelva.

Men hvor er så fiskerloppspaynet?

På norsk side er det altså et slike fiskerloppspaynet, som skal

passé på at de norske fiskerne

ikke prøver fiskekykken før 15.

april, mens de svenske tar til

all 1. mars! Noen lett og populær

jobb vil vi vel gå ut fra at de

ikke har.

På svensk side var det så

vidt vi husker fiskerloppspaynet,

nå som hadde fiskerloppspaynet.

De sa fra seg jobben for flere år

siden, — og ga seg med på laks-

fisket sjøl! Siden har den svenska

sidan av fjorden vert uten fiske-

loppspaynet. Og da kan vel de fleste

svenskene komme til å ha en

million fjerntynapparater i drift

i 1965, heter det i en utredning

om det svenska folket forbruk-

vaner som er blitt offentliggjort

av industriens utredningsinstitu-

tutt. Samtidig vil 1.5 millioner

privatbiler rule på veiene, mens

mopeder og scooter i stor ut-

strekning vil ha erstattet de van-

lige syklene.

Forvaltningen av Berbylaksen - historisk

Skrevet av Rune Andersen

tirsdag 26. april 2016 16:43 - Sist oppdatert tirsdag 26. april 2016 19:30

Iddefjordlaksen i fare

Fiskeriinspektøren: Mye å skvære opp i når det gjelder fisket i Iddefjorden

Selv 100 000 yngel i Bullarenvassdraget ville knapt kunne avbøte skadene der

— Da jeg sammen med representanter for de svenske fiskerimyndighetene var på besøking av Bullarenvassdraget var svenskene meget reserverte med hensyn til planen om å øpe Mjølnerođdammen og slippe laksen opp i vassdraget. Jeg på min side framholdt at fra norsk side var man ikke interessaert i planen. Det finnes ikke gyteplasser av betydning ovenfor demningen, og det er uten videre klart at svenskene ikke ville få noen glede av å løslate laksen gā opp. De ville fange noen få eksemplarer den første tida, og så ville laksen forsvinne for godt. Når demningen likevel er åpnet, må vi ta saken opp. Hverken norske eller svenske myndigheter bør være interessert i dette.

Det er fiskeriinspektør Jo-

akim Harstad som sier dette i en samtale med Hal-

den Arbeiderblad. Harstad kan fortelle at han besøkte Enningdalen i november måned i fjor. Sammen med svenske kolleger fra Göteborg så han også på vassdraget på svensk side, og de snakket med de interesserte.

— Vi ble enige om en ny befaring i mai måned i år, men seinere har jeg ikke hørt noe til svenskene. Det viser seg da også at demningen er åpnet trass i våre advarsler. — Svenskene har planer om å sette ut yngel. Hva mener De om det? —

— Hvis svenskene påtok seg å sette ut ca. 100 000 vandreferdig lakseyming hvert år, kunne det være en tanke å diskutere. Men selv en slik plan har sine store svakheter.

|

Elva er nemlig full av gjedde, det er ikke godt å si hvilken skjebe yngelen ville få.

— Kan man påby at luka blir satt i dammen igjen?

— Det trur jeg knapt. Jeg trur ikke vi kan tvinge eieren av demningen til å holde den ved like av omsyn til laksen. Men vi må ta spørsmålet opp og se hva som kan gjøres for å verne den laksestammen man har i Iddefjorden. Det er både i svensk og norsk interesse.

— Hva med fiskerioppsynet
(OVER TIL SIDE 5)

m-resultat
i år også

er strøk — gjennom-
r 8—9 prosent stryk

prøve i ett fag. På engelsk-
linjen gikk 20 av privatistene
opp, 1 av dem strøk.

De oppnådde karakterer er
gjennomgående tilfredsstille-
nde. Helt 4 av elevene var et
hakk fra præceteris.

— Vi ble enige om en ny be-
faring i mai måned i år, men

seinere har jeg ikke hørt noe
til svenskene. Det viser seg

da også at demningen er åp-
net trass i våre advarsler. —

— Svenskene har planer om
å sette ut yngel. Hva mener
De om det? —

— Hvis svenskene påtok seg
å sette ut ca. 100 000 vandre-
ferdig lakseyming hvert år,
kunne det være en tanke å
diskutere. Men selv en slik
plan har sine store svakheter.

Iddefjordlaksen - - -

(OVER FRA SIDE 1.)

i Iddefjorden, det tales av og
til om rovfishere på svensk si-
de?

— Ja, det er dessverre slik
at svenskene ikke holder opp-
syn. Det er mye å skvære opp
i når det gjelder laksefisket i
Iddefjorden. På det nærværen-
de tidspunkt kan jeg bare si
at vi har tatt saka opp for å
forfølge den, sier Harstad til
slutt.

2. AUGUST 1963

«FRITT TJUVFISKE» i Iddefjorden?

Golden forbittret på svenskene laksefiske

**Men det norske oppsynet mener
det ulovlige fisket ikke er stort**

I går gikk fisketida for lak-
sen ut i Berbylva, mens det i
Iddefjorden er tillatt å fiske til
26. august. Utbyttet av fisket
har i år vært meget dårlig ved
legal fiske. For mens det neppe
finnes noen elv hvor det er så
strent vakthold som Berbylva
så finnes det heller ingen fjord
hvor mulighetene til å beskytte
laksen er så dørlige som Idde-
fjorden.

Det er brukseier Reidar Gol-
den på Berby som sier dette i
en samtale med Halden Arbe-
lderblad.

— Vi har et meget godt opp-
syn på norsk side, sier han. Men
hvordan hjelper det når det over-
hodet ikke er noe oppsyn på
svensk side. Tjuvfiskerne holder
seg i kjølvannet på oppsynet,
og setter i gang så fort som
oppsynskaten er borte.

Nok et thalionide-
barn i Norge

Bergen.

(NTB): Professor dr. Al-
fred Sundal ved barneklinik-
ken på Haukeland sykehus
opplyser til Bergens Tidende
at han kjenner til et tilfelle
av vanskapt fødte barn i Nor-
ge etter bruk av thalidomid.
Barnet er født i Bergen og
har vært til behandling ved
barneklinikken.

— Hvem er det som tjufi-
sker?

— Det er svenskene som gjør
det. Og med den beskrivning
som er på laksen nå går det
svært utover laksestammen. Det
burde etter min oppfatning

gjennomføres en strengere fred-
ning i Iddefjorden. Det dårlige
vannet i fjorden tror jeg ikke

spiller noen større rolle, det vi-
ser seg at laksen kommer opp
bare den får lov til å komme

fram.

— Men det tas vel noen tjufi-
fiskere?

— Ja, men de får bare en

Over til 3. side → 2

Dødsdømt neger ba om
benådning foran flere
millioner fjernseere

18. oktober 1963

Skrevet av Rune Andersen

tirsdag 26. april 2016 16:43 - Sist oppdatert tirsdag 26. april 2016 19:30

Er Iddefjord-laksen i ferd med å bli helt UTRYDDET NÅ?

Alarmerende opplysninger av svensk fiskerikonsulent

For noen år siden regnet man med i gjennomsnitt å fiske omkring fem tonn laks pr. år i Iddefjorden. De siste årene viser en betydelig minkning i fiskelykken — bare 1,5 tonn pr. år har utbyttet vært — og det lille antall fiskere som syssler med denne næringsgrenen, har måttet regne med næringstap på ca. 50.000 svenske kroner pr. år.

Dette drastiske eksemplet på hva forurensset vann kan stelle til ga fiskerikonsulent Ulf Lundin ved et kurs for kommunetjenestemenn i Hensbacka ved Uddevalla onsdag.

Lundin sa at det er meget lite som skal til for å ødelegge et vann. En silo som blir tømt eller et kloakkavlopp er mer enn nok til å ta knekken på fiskebestanden.

25 november 1962

Mangelen på lakseoppsyn på svensk side gjør at Iddefjorden er dårligst beskyttet i Norge 30000 lakserygn blir 20000 laksyngel

Vern mot ulovlig fiske og ytterligere aktualisering av tiltakene i Enningdalen og Bullaren-området

Det norske oppsynet bør kunne gripe inn også på svensk side, sier Reidar Golden

«Problemet som knytter seg til ulovlig fiske av laks i Iddefjorden er ikke i første rekke at oppsynet på norsk side ikke er godt nok. Det er mangelen på oppsyn på svensk side som gir 'turfiskerne' for fritt spillerom. Så lenge de svenska myndighetene ikke etablerer et godt nok oppsyn på sin side av fjorden eller gir nordmennene anledning til å utvide

Oversikt over 3

I går ble 6 liter eller omkring 30.000 lakserygn sett ut i klekkeiet på Ganered ved Brekke av den svenske fiskerikonsulent Lundin og frue. I løpet av vinteren skal disse rognene modne opp på vårvarten regner man med at de vil klekkes til omkring 20.000 laksyngel. — Yngelen skal i sin tur settes ut i tjern som er roteten behandlet vokst skal den flyttes over til å kunne vandre til havs. På bildet Lundin og Asbjørn Grønli mens utsettinga av rogna pågikk.

Forvaltningen av Berbylaksen - historisk

Skrevet av Rune Andersen

tirsdag 26. april 2016 16:43 - Sist oppdatert tirsdag 26. april 2016 19:30

Mangelen på lakse- - - -

Over fra 1. side 3

sitt oppsyn til også å omfatte den svenska siden, er det så godt som umulig å få stoppet det ulovlige laksefisket om sommeren. I dag er faktisk Iddefjorden den fjord i Norge hvor laksen er dårlistig beskyttet.»

Det er **Reidar Golden** som kommer med disse uttalelsen etter henvendelse fra Halden Arbeiderblad. Bakgrunnen for at vi tar spørsmålet opp er at Landbruksdepartementet i Stortinget mener at be-

en svenske ble vist tilbake over grensa lørdag etter at han hadde forsøkt å seige en bil han hadde kjørt til Halden.

vilnynge til oppsynet ikke er tilstrekkelig, og sterlig er det forholdene i Numedalslågen ved Larvik man trekker fram.

FORTSATT

TJUVFISKING

— Det foregår utvilsomt en god del ulovlig laksefiske i Iddefjorden i sesongen, sier **Reidar Golden**. — I Sverige har man den ordningen at oppsynet skal utgjefte ill

oppsyn gjennom den eksportavgiften man tar inn ved å eksportere laks fra Norge til andre land. På den måten er meringen også med og betaler oppsynet.

— Hvem betaler oppsynet?

forholdene mellom Norge og Sverige, men denne konvensjonen er ikke klar når den tillater at det ikke holdes bedre oppsyn på svensk side. Vi har for lang tid siden bedt Utenriksdepartementet om å ta affære, men de mener at konvensjonen ikke er moden for revisjon ennå.

FOR LITEN STRAFF

— Et annet forhold som spiller inn er at straffen for tjuvfiske i Sverige i dag tilsynelatende er slik at det lønnes seg å fiske ulovlig, sier **Golden**. — Jeg kjenner til et tilfelle da en tjuvfisker ble greppt etter at han hadde solgt laks for 300 kroner i Stromstad. Han rikk bot på 100 kroner og innbragning på garnet.

— Er det ikke fastere bestemmelser?

— Det er en konvensjon om disse

forholdene er næ, sier **Golden**. — Det ser derfor ut til at vannet ikke stopper laksen, hvis den vil opp i vassdraget her. Og også all utsætingen av laks som skal foregå vil stammen sikkert øke. I dag er forholdene slik at det ikke er noen norsk fjord hvor laksen er dårsligere beskyttet mot ulovlig fiske enn her.

UTVIDET

GODTGJØRING

— En ting som kommer i tillegg til dette er de omfattende tiltakene som nå gjøres i Eimskipalen og Bullaren for å få laksestammen i vassdragene til å øke, sier **Golden**.

— Dette er jo et tiltak Halden Arbeiderblad har interessert seg sterkt for. Går det bra, vil det kunne bli enda mer laks også i Iddefjorden.

— Og da vil behovet for et enda bedre oppsyn være til stede.

— Hva med forurensningene?

— Det kommer jo laks gjennom

Le oss til slutt bare peke på at **Reidar Golden** synes departementet er flink til å følge opp på norsk side. Med den interesse lakseoppsynet har vakt i Stortinget burde det også kunne være håp om bedre oppsyn i Iddefjorden. Men det springende punkt må være at det enten blir opprettet et effektivt oppsyn også på svensk side, eller at nordmennene får ta seg av denne siden av fjorden også.

* * *

— Er det tjuvfiskere.

— Jeg skal ikke si noe større om det, fordi vi kan ikke ha noe fullgodt bild av det ulovlige fisket som skjer. Folk flytter fra den svenska siden av fjorden, men til gjengjeld kommer det nok folk både fra Göteborg og Uddevalla for å fiske her.

I forbindelse med spørsmålet om oppsyn med det ulovlige laksefisket i Iddefjorden, forteller den svenska fiskerikonsulent Lundin at man også på svensk side er interessert i et samarbeid over grensen når det gjelder oppsynet. Det er nå kystevoktningen i Sverige som har overtatt dette oppsynet, men heller ikke kan gi en tilfredsstillende kontroll med laksefisket fra svensk side. Man vil derfor soke å komme fram til et samarbeid som kan gjøre vaktholdet mer effektivt.

— Vi har drøftet blant annet disse problemene på et møte sist uke, sier Lundin. — Det som vi kanskje kommer til å forsøke oss på første omgang er å få til mobil kontroll, som kan kjøre rundt til de forskjellige stedene med bil. Vi kan på den måten skape et vakthold som gjør at ingen kan føle seg trygge for ikke å bli greppt.

— Hva med straff for tjuvfiske?

— Der er jeg enig i at man nok kanskje har vært milde i dommene. Men det kommer av at påtalemyngheten ikke har krevd strengere straff — kanskje fordi de ikke har vært oppmerksom på hvilke strafmidler som kan brukes. Konvensjonen mellom Norge og Sverige — som nok er moden for justering på en rekke punkter — gir adgang til å idomme inntil et halvt års fengsel for ulovlig fiske av verdifulle fisk.

— Vi er sterkt opptatt av disse problemene også på vår side av grensen, sier Lundin. — Og jeg håper at vi skal kunne komme fram til ordninger som gjør at laksen kan få bedre beskyttelse mot ulovlig fiske og som kan føre til et bedre samarbeid over grensen når det gjelder forholdene i grensetraktene.